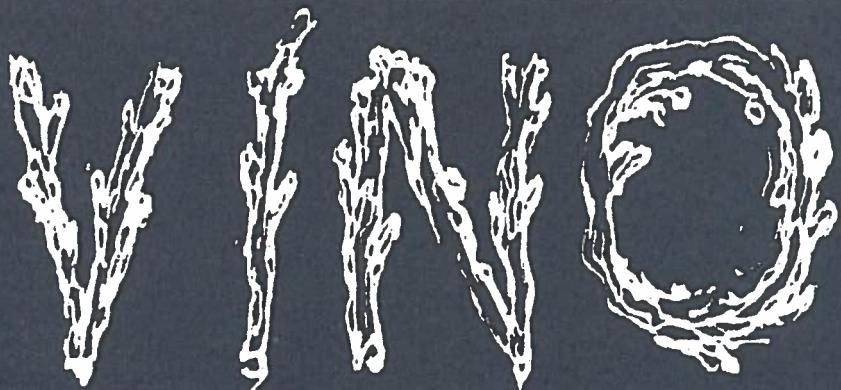

časopis pro současnou poezii

3

1 9 9 8

27 -03- 1998

Radek Bittner, narozen 1974, dosud publikoval ve sborníku Názvuky.

Miroslav Brück, narozen 1964 ve Skalici - publikoval v různých literárních časopisech, Slovenském rozhlasu a televizi. Vydal básnické sbírky Noc, tráva v pozadí (1989), Pokusenie veriť (1993) a Nočné ostrovy a iné záchrany (1998).

Petr Čermáček (vl. jménem Petr Čermák) se narodil 20. 6. 1972. Vystudoval lesní inženýrství. Žije v Chocni a v Brně. Je spoluzařadatelem Plátěných knoflíků a také trochu grafikem. Básně publikoval v časopisech Poslední generace, KAM v Brně, v revuech Kavárna A.F.E.A., Souvislosti, Host, v almanáších Netřesk a v poetickém magazínu Weles.

Pavel Hanák, narozen 1925, celý život byl řidičem a vlastně i básníkem a malířem.

Ivo Harák, narozen 4. 11. 1964 v Brně, prvních 25 let života prožil v Tišnově, potom rok v Brně. Dnes učí a psí poezii v Ústí nad Labem.

Pavel Kolmačka, narozen 8. 10. 1962 v Praze, vydal básnickou sbírku *Vlál za mnou směšný šos* (Praha 1994). Publikoval v Almanachu 1987 (Samizdat), v Krajinách milosti (1994), Souvislostech, Literárních novinách aj. 1992-93 redaktor časopisu Velehrad, nyní překladatel.

Autorem básně Paris je tvůrčí skupina **Kocour** (Jiří Kirschner z Prahy a Vít Sýkora z Plané nad Lužnicí).

Libor Martinek, narozen 15. 1. 1965 v Krnově. Poezii tiskl v Alternativě (Opava), Akordu (Brno), Znad Wilii (Litva), Filia (Polsko), v almanáších Słofice w listopadzie (Polsko), Poezja bez granic (Polsko), Wiencej słońca w sercach (Polsko), almanach Poetycki Solidarności (Polsko).

Na 26. básnickém listopadu ve Varšavě obdržel cenu za překlady a popularizaci polské poezie v zahraničí (kromě překladu básně Nedosycení od R. Putzlacherové v tomto PV, publikoval i v minulém Psím víně viz např. báseň Baku).

Ivan Mojík (1928) vydal doposiaľ desať básnických zbierok. V rokoch tkzv. normalizácie mal obmedzené publikáčné možnosti a nesmel vykonávať redaktorské povolanie. Od zbierok *Rozbújanie sarkofágu* (1969) a *Popoludnie v štvrtom rozmere* (1991) programovo sa hlási k avantgardným literárnym prúdom (surrealizmus). Píše aj recenzie, robí koláže, napísal celý rad rozhlasových pásien (o Lautréaumontovi, Rimbaudovi, Bretonovi aj.). Spolu s filológmi preložil a vydal viacero prekladov básnických a dramatických diel (Shakespeare, Calderón de la Barca, Verhaeren, Villon, Shelley, Lope de Vega, Kalevala, Harasymowicz, Grochowiak, Herbert, Updike aj.). V jeho interpretácii výšla Homérova Odysea, prerozprávaná pre mládež. Výber Mojíkovej líbostnej poézie obsahuje kniha Súboj so slávikom (1985).

Jiří Olšovský, narozen 11. 3. 1952 ve Vrchlabí, publikoval v Literárních novinách, vydal básnickou sbírku *Návrat k jednomu* (1990); vedecký pracovník Filozofického ústavu AV ČR v Praze.

Pozn.: U autorů, kteří už v Psím víně publikovali, neuvedeme z nedostatku místa popisky. Prosíme všechny, kdo své příspěvky posílají poprvé, aby přikládali stručný přehled své biografie a publikační činnosti. Nezapomeňte na zpáteční adresu.

Autoři Psího vína 3

Radek Bittner

Miroslav Brück

Petr Čermáček

Pavel Hanák

Ivo Harák

Marián Hatala

Milan Hrabal

Pavel Kolmačka

Kocour (tvůrčí skupina)

Libor Martinek

Ivan Mojík

Jan Novák

Jiří Olšovský

Renata Putzlacherová

Michal Šanda

Michal Šanda

LAZARSKOU ULIČÍ K ČERNÝ VĚŽI.

najednou přidáte do kroku

Karlákem proletejte

a u Ignáce

stejpujete na přechodu

už

už aby bliklá zelená.

virus v mozku

<http://www.sprint>.

velí:

odboč!

až uprostřed Ječný si uvědomíte že z hospody je cestovní kancelář
invalid address of server

not found

a vy od operace do sebe nevpravíte ani pudink natož pivo

a že jste původně měli namířeno s lejstrama od doktora

do Smeček na xerox.

ZTRACENEJ UPROSTŘED SKLA A MRAMORU.

„přišel jsem se pozeptat kde se zasekly dividendy
z kuponový privatizace.“

ulíznutej selfmademan v kvádrnu od Hugo Bosse
s kravatou s gravírovanou sponou
mě opovržlivě sjel od vousů k teniskám.
na psacím stole z aljašského modřínu
stála opřená o humidor na doutníky fotka postarší dámy
v květovaný zástěře. macešky. jiřiny. ohňostroj
barev tryskající ze sopečnejch jícnů
petúnií.
za stolem v regálu
vykukovala mezi šanonama hlava
dřevěnýho grošáka. tutově má místo podkov kolečka
napadlo mě a moc bych za to nedal

že právě jako já s nim kdysi vyrýval šmouhy do linolea
v kuchyni pod dřezem.

„nezlob! a skoč s Šemíkem k Vinařickejm

víš že já s touhle tetou -

dneska je na nás klíč od prádelny.“

natukal moje data do computeru.

a oblaka páry

a vůně mýdla s jelenem

a bluesovej rytmus valchy.

„jediná akcie?“ zeptal se

tim nenapadnutelnym tónem

s trnem v podtextu.

sám mi nahrál na smeč

ale za živýho boha

Michal Šanda

V OTÁZCE ODESÍLÁNÍ A DORUČOVÁNÍ POHLEDŮ
JSEM BEZNADĚJNĚ BLÓUDÍCÍ POŠTÁK
ale tenhle pohled -
rudla studem s renomovaným businessmanem pavoukem síť autoservisů
u barpultu on poroučel
šampus za šampusem a zátkama sestřeoval
skleničky v policích za barem.
poslední vypil z jejího střevíčku.
když odcházeli
pomoh jí do kabátu a zatímco sundaval z věšáku
svého parkera pomalu
abych jí stihнул odecít ze rtů
vyslovila bezhlásý ve s tře d u .
renomované businessman si nasadil stetson
očima přelít osazenstvo
já jako bych byl vzduch.
skončí to gejzírem
semene na jejím bříše
nepochybně
a cigaretou napůl
s filtrem obalemcanym rtěnkou.
co dodat:
mlčet
nebo říct že to bylo krásný?
ale nejspíš se hovor ztočí na autoservisy
a mou vyčerpanost z koloběhu nočních směn ve fabrice.

NEJDŘÍV JSEM NEMOH NAJÍT KLÍČKY OD AUTA
takže jsme chytli akorát špičku.
dálnice zacpaná
a jako by těch morovejch ran
nebylo ažáž
když se konečně za Dobříší dálnice uvolnila
vzpomněla si že nechala doma tampony.
začala zuřivě prohrabovat kabelku:
„nejsou tam!
fakt.“
do frasa.
„ty si vytrépeš chobot do trenek
jenže já k r yá c i m .“

až skoro u bárku ji napadlo že ty zatracený vložky
musej mít v každý drogerii i na Lipně
ale mohla mít trochu soucit
a nechat si to pro sebe
kdybych ná to přišel sám
drív než jsem zaradil zpatečku.
ted krvácime dva.

A TO PRASE JAK SE PEKLO

BYLO TAK VELKÝ ŽE OCELOVEJ ROŽEN PROHNULO DO „U“

A DVA STATNÝ MANÍCI MĚLI CO DĚLAT
HO OTOCIT.

„mě nepoznáváš? prober se - - -
ani teď ne?“ řekla a výkásala si sukni.

„tys byl vždycky dobytek
ty dobytku!“

co si odbarvila vlasy

a oblíká se u Versaceho a whisky je pro ni žito
a nakupuje ji po kartonech ve velkoobchodu
vypadá ná padesát.

její staré v dresu Calgary Flames
právě narazil další sud.

„to chce natlakovat. Karle!
pumpni mi.“

pípa štěknula a ze zpěněný tlamy
vyplivla bílou mazlavou pěnu
která se vzápětí rozprskla o stěny pulitu
a přistála na ukoptěném obličeji samuraje drandíčího
na tříkolce kolem ohniště.

„mamiii!“

„kde zase jsi? neslyšíš že řve?“

„má bejt?“

„je to taky tvůj kluk!“

„gambrinus je pěňák“ zamumlal Karel a odpotácel se
rozhrábnout řezavý ohňáky.

„ani teď ne?“

než jsem stačil odpovědět
oněměla mě svými rty.

hloučkem chlapů čekajících s kelímkama na přídavek
se prodral bodač

chlupatej hrudník vymakanej z fitnesscentra

rozhalenka,

já pořád odkud ho znám. prej z Bohemky
ale pochybuju. v době kdy za ni kopal jsem měl jiný starosti
než fotbal.

oprel se hlavou o kmen ořešáku
a důkladně se vyzvrazel.

„loni v Rimini to bylo tóčo!“

„ježiš ten vyrost.“

„to to letí.“

„podle Autorevue má audina zrychlení jako mercedes.“

„Džastík nepřijde?“

„zubaři jsou dneska tvrdě ve vatě.“

„chceš do držky?“

„na leasing.“

„u Deutsche Reiffesenbank - ale musíš m a k a...“

„copak za totáče.“

„abych po něm utírala i pochcaný prkýnko!“

„nebude už to prase?“

„a s tím žlučníkem budu muset na podzim pod kudlu.“

„Fando nespi.“

„až budeš vdaná tak dlouho jako já...“

v rohu zahrady u vyhasínajícího ohniště stálo pět prázdných sudů
a chlad pokročily noci se začal vkrádat i pod svetr.

nakonec došel i šnaps

jenomže maso bylo pořád ještě syrový.
kterýho troťla napadlo podlejt ho
kanystrem benzínu?

Karel!

v tom okamžiku prase vzplálo
ale všichni už byli příliš zdepletaný a hladoví.
tlupa divochů stížených amokem.
vrhli se na něj a šermujíce nožema
se cpali zuhelnatělým kruponem.

„ani teď mě nepoznáváš?“

ted už jo.

klečela v záhonu cibule
a špulila na mě tu svojí prdel
s ovadlou rozetou s jizvama po hemoroidech.
přirazil jsem.

bylo to jako když hodíš do juke boxu minci
a on ti zahráje zapomenutej šlágr z mládí
v tancovačkovym aranžmá kapely Klubu osamělých srdcí
sgt. Pepper.

Jan Novák

posraný život
ježíše šlapky
odlétají do
říma

plakala
že ji má maringotkou
maličká s malou
smrtí

člověk umírá
s kladivem *milá*
uplakaná u
dveří

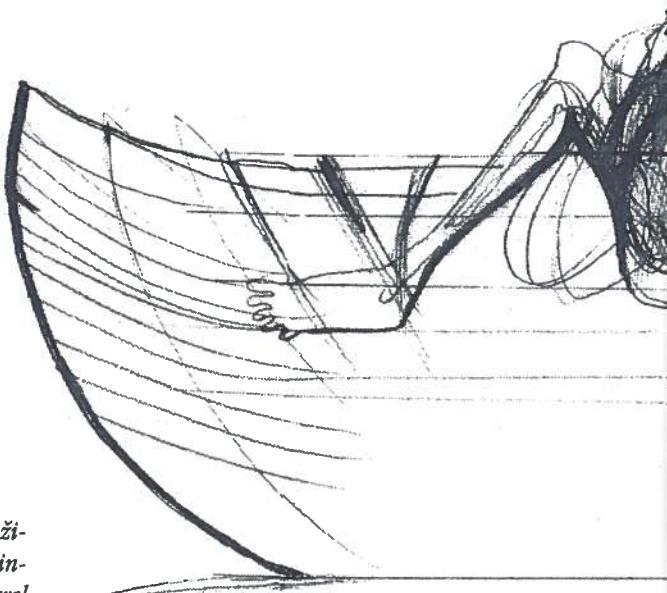
ruce žen
od boha s hodinkami
muž ozembouchem
strava

v rodině
generálem *mumie*
se savci tančí
cestní

že folklor
se trefil na
hlavičku *břeby* jsou
z bůhvísedí

stehna žen
mnohostěn *sečnou*
slečna odnaproti
na růžku

vychcaná
víra *bůb se taky*
pochocával žily
platany

16. 1. 1998. reportáž z výroční schůze hasičů ve vyšetřicích u mladé vožice, čtyři dny před sedmdesátou pana tiptou. předsedící. jíří suk, pan linnhart, karel šimon, pepe voříšek, libor kafka. chyběli. jíří Šafrata, karel černý.

Pavel Hanák

x x x

STŘEMHLAVÁ PÍSEŇ
ÚZKOSTÍ PIŠTÍ
PADAJÍC SOPOUCHEM
PŘÍMO KE SCHODIŠTI
ROZTRÍŠTÍC SE
MIMO MÍSTO ČINU

V KYTICI SKŘÍPAVÝCH TÓNŮ
ZMZÍ Z OBAV Z ODPOČINKU

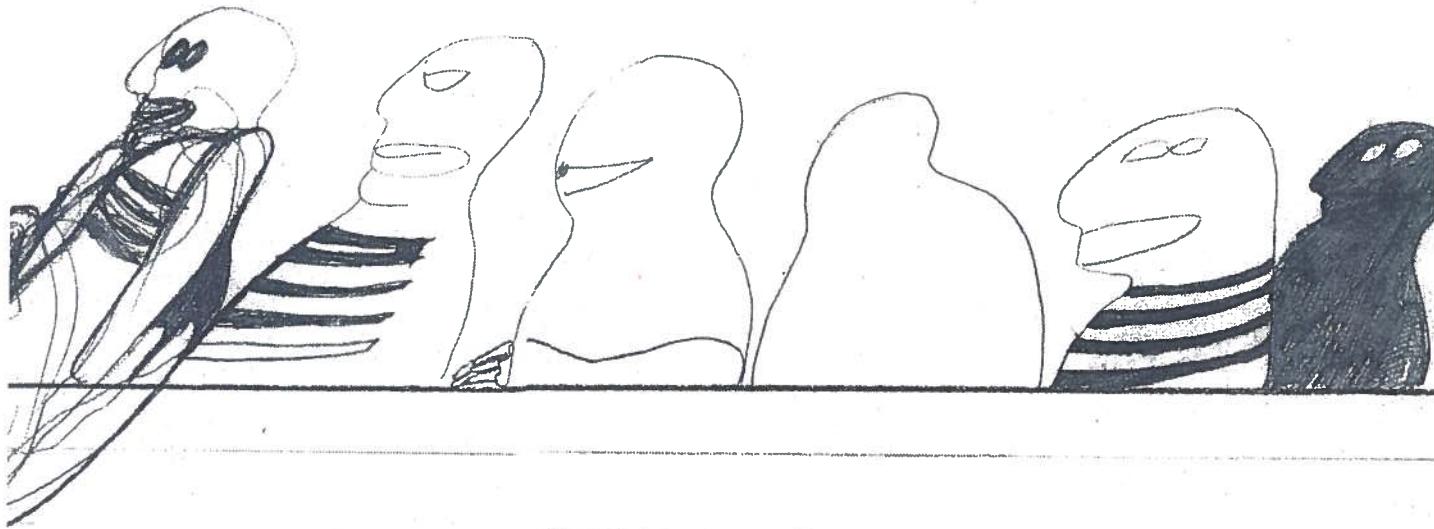
NECH TEDY PÁST SE ABECEDU
JE BLÍZKO SVÍCE
ZATÍMCO JEHLY UCHEM
SE FASCINOVÁN K JEHLE VINU

DVĚ TEČKY VEDLE SEBE.

PŘED NIMI NIC
ZA NIMI TICHO.
OHLÉDNOU-LI SE
NIKDO NEPOSTŘEHNE
TO DROBNÉ ZAVRTĚNÍ.

A TAK SE SOBĚ PŘIBLIŽUJÍ
SMĚJÍ SE A LECHTAJÍ
AŽ SKORO K SMRTI.

VĚTĚ NA NÍŽ ČEKALY
TÍM NEUBLÍŽÍ.
SPÍŠ VĚTU SVĚDOMÍ TÍŽI

Radek Bittner

Viděti

Viděti nahého anděla

jak po špičkách tančí na rozpálené jehle
s tichým džbánkem vína
postavit se do čela až zeptá se
až zeptá se kdo prvý
jak on bosou nohou
na hrot vyryje svůj autogram

Nedokáži

Pohled je ptačí křik dvou nastavených dlaní
dál zbývá nutná dohra
co do klína nás svádí
jak do připravených klád

Být havranem na okno ti klepat
a nerozbít při tom slabé sklo zobákem starým
a silným, silným k uzoufání

Román

Odnesli jsme to
nejprve jediným dnem zostřeného života
a pak léty pochodu vstříc smrti
Teď máme všeho dosti pro oba ale
nikde žádné včely
žádní rozčilkové
žádní pavlíci
„...časem bude možná smutno“
- a v ten okamžik
už bylo.

bože - tvé líbání „jen jednou
a navždy.
Chceš to tak?“

Chci.
a nedokáži

Miroslav Brück

Neznáme rieky

Prší

a tebe sa sníva o mŕtvyh
o ich odľahčenom svete
ktorý je neuchopiteľný a bezrozumný
ako ten nás
s výnimkou nepoznania strachu
a najmenej zo smrti

Prší

až tak že Morava vyrazila do ulíc
ako polnočný kráľ podsvetia
ešte včera si bola dlhou hladkajúcou rukou
vyprevádzajúcou do utiahnutých hájov
Unudené rieky asi potrebovali publicitu
preto vtrhli do spálni pôrodníc
hrobiek a obrazárni
ktoré stmavli ako pečať
len mi nekážte
že to zasa za niečo pykáme
niekedy je to len tak
voda si nás vzala o iné jej ani nešlo
A ani ty ma nešetriš
tvoje prsia
mi dávajú tvrdé lekcie estetiky
ja sa len chytám slov
vystihnúť ďa nimi
je rovnako nemožné
ako uloviť jaguára holými rukami
Ale neľutuj ma
to sa mi len na jednu noc
pribuchli dvere
až nad ránom mi prišlo že som stratený
slová sa vo mne obracali ako vírus
tie najodolnejšie
patrili tvojim plavkám v tráve
spustnutému brehu
zvýznamnenému až pod ľahkosťou
tvojich nôh

Prší

až tak že mi narastli kŕidla
normálne by som fasal ako obrazovka
ale dnes sú kŕidla z pohľadu neba
len nekonečnou slabostou
a na lietanie takmer nepoužiteľné

O seba

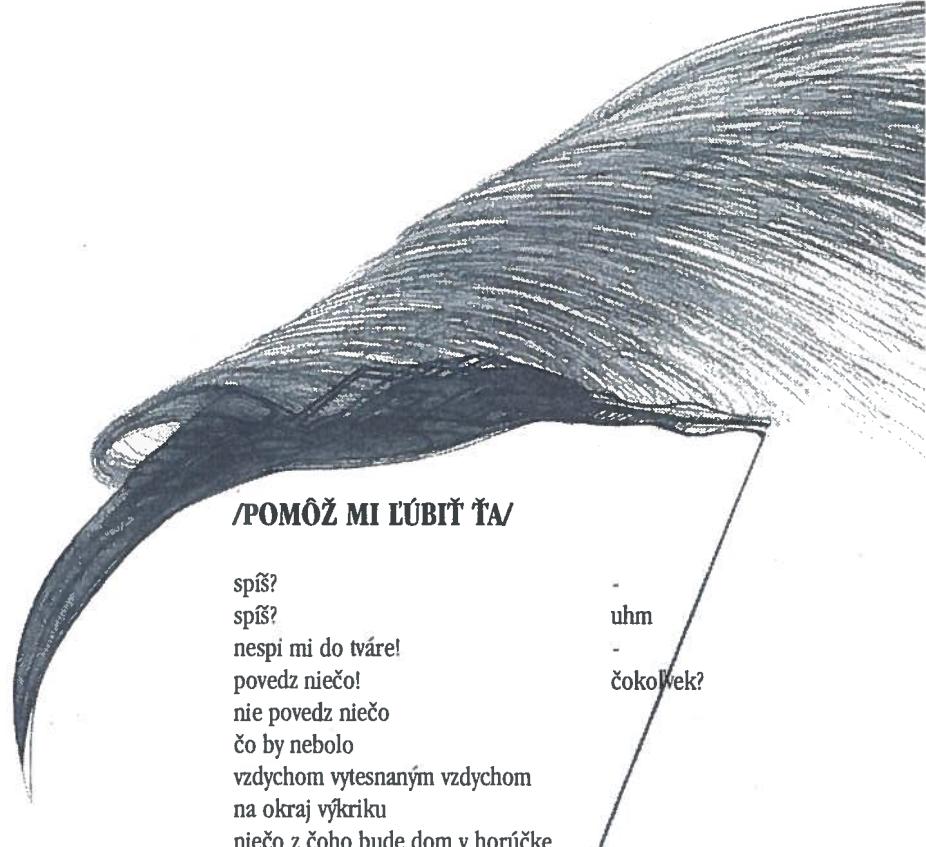
Prinavrátenie k sebe prichádza
cez novembrový cintorín
naklonený nespavosťou z toľkého svetla
Únava z predoších životov je zjavná
sústred' sa preto na teraz
šeprá vyzývavá priečasť
mysli na túto chvíľu
šušti rozvírené lístie
v neosvetlených šachtách podzemia
ale chladnokrvná tma je bez súdnosti
než sa stačíš otočiť je tu znova
Havraní sú natlačení na našich oblokoch
sklo je už prehnuté ako sieť
ako sa ďa mám dotýkať
pod ich vyčkávajúcimi kŕidlami
k tomu ľažká medzihmla
ktorá ako dôkaz vyzaduje
neustále medzimilovanie
aj so stopami zakrvaveného snehu
vo vlasoch
Tak neviem o akú lásku to vôbec ide
a pokial' budú tieto dlhé noci
nič sa nezmení

Marián Hatala

Znovu horí jeseň

a listy padajú tak potichu
ako ešte nikdy predtým
a v tom tichu
tak rážko tak všade doliehajúcim
dlane akoby utáté od dotykov
chodidlá akoby utáté od chôdze

človek by až našiel
človeka
v kope lístia
keby to nebolo
také neprehľadné
do zabudnutia
do nepamäti
NAPADANÉ

/POMÔŽ MI LÚBIŤ ŤA/

spíš?
spíš?
nespi mi do tváre!
povedz niečo!
nie povedz niečo
čo by nebolo
vzduchom vytiesnaným vzduchom
na okraj výkriku
niečo z čoho bude dom v horúčke
niečo čo rozsvieti spriezrační
tú dlhú tmu pred nami

uhm
čokoľvek?

ležím tu už dve hodiny
nahá úplne bez slov

X X X

Pulitzerovu cenu za najlepšiu novinársku fotografiu roka 1993 získala snímka juhoafrického fotoreportéra Kevina Cartera, ktorá zachytáva supa čihajúceho na vybladované sudánske dievčatko cestou do strediska potravinovej pomoci, uverejnené v The New York Times.

a je to ako keby
sme tomu dievčatku povedali
- hej dívaj sa sem
 a usmievaj sa
 o chvíľu vyletí vtáčik

ibaže tým vtáčikom bude sup
ktorý tiež potrebuje potravinovú pomoc
tak ako fotograf potrebuje fotografiu

namiesto pušky
ktorou by zastrelil supa

mimo záber
a bez ceny

Petr Čermáček

DÝM STÉKÁ ZE STŘECH. Dlážděné teplo.
Vracíš se. Samohanba kořalky. Tma na kroužku.
Mezi klíči. Přiložíš pod kotel. Jádřinec bezpečí.
Jeden uhel schováš do hlíny. Vzklíčil.

SNÍDÁŠ.

Slunce na měkko,
bez rohlíku.
Bílý měsíc.
Svítá
do truhlíku.
Zmrzlé Dušičky.
Před anebo po
spáse?
*Až přijdeš,
přenes z jezírka
do sklepa
zlatého karase.*

ANDĚL URAZIL ROH SCHODU. Zubní kámen. Přilepit milostí? Dveře vzít dlátem. Aby šly dovršit. Táhne do místnosti. Sojka převáží přes ulici pernatý křík. Pod jazykem žalud. Dubový Cháron. Padá listí. Jeden list pomalu, ostatní spěšně. Přesně vytyčené bezvětří. Jak zrno ječné.

PŘICHÁZÍM K TOBĚ, Ptačí srdce. V polosvětle klopýtám o své tělo. Rozetni jalovec. Najdeš v něm úlomek stydké kosti s otiskem křídel. Ikona vera. Svátost. Oddělená.

SPOLEČNÁ KUCHYŇ. V hrnci se vaří hlava šelmy stažená z kůže. Memento mori. Dvory jsou plné listí. Zima, křížalnice, krájí na plátky příběh. Suší ho na topení.

X X X

Prorok ve vaně naslouchá kapající vodě.
Kouř a odklepává popel do bačkor.
Tak přichází zámlka, která silou je i soudem,
a tahá za duši jak vítr za prapor.

Za kapkou kapka, on levně nerozsvícen.
Ponořen k perle až na svém dně.
Na chvíli. Než bílá holubice
zas větrací šachtou odlétne.

Pavel Kolmačka

X X X

Nad plání smetíště křičící hejno racků.
Čekal bys, že na vlnách plastikových lahví
co nevidět spatříš ploužící se tanker.
Vynoří se z kouře, náhle, bez varování,
anděl, co na chvíliku prostrčí nohu nebem.

Nedáš se zmást, očima najdeš pevný bod,
průsečík horizontu s kabinou buldozera.
Na malý okamžik pak vís, vís přesně o tom směru,
jímž prázdnotu, tam uvnitř, lze obeplout.

X X X

Z kopky loňské trávy
valí se bíly kouř.
Jen mírně rozptýlený
zůstává nad sadem.

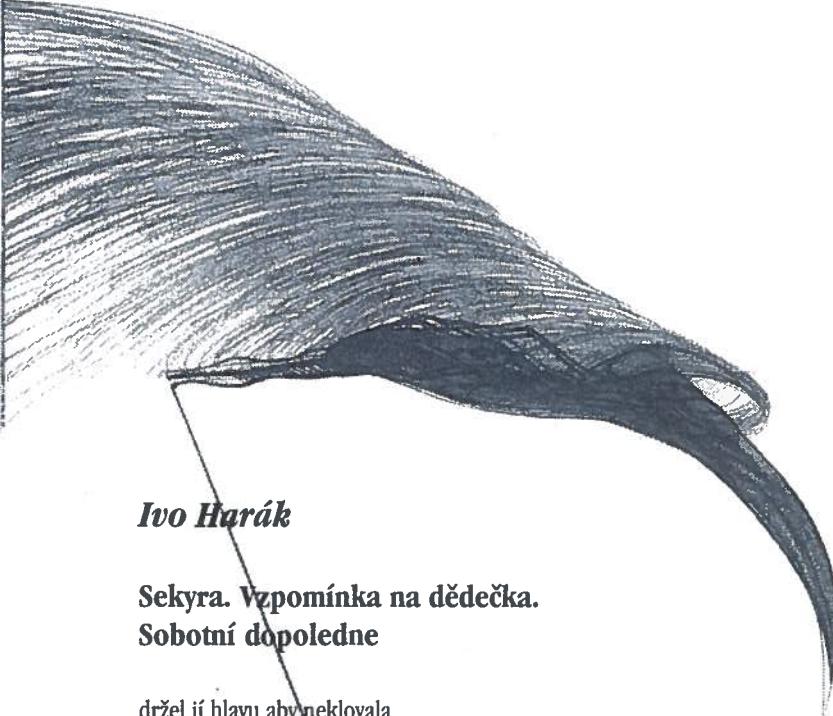
Staré jabloně jak hrábě
zatínají se do nebe.
Šterbinami v mracích
modř svítí čistotou.

Vůně hlíny, tak ženská,
mísí se s dýmem.
Zpěv ptáka láme ticho
na ticho jiné.

X X X

Hlé, každodenní znamení:
nebe se barví rudě,
na stole hrnec s lečem.
I tento večer je úděl,
z něhož se nevyylečem.

Výmluvné, jasné mlčení
všedních a přehlížených věcí.
Za okny ve vsi, za plotem
Večerníček se s kotrmelci
vrhá vstříc prázdnotě.

Sebenůž (nad poezíí J. Ondruše)

být sobě největším
protivníkem.nemyslím
sebevraždu ani rakovinu

můj bože,ona i láska
a soucit,ú-trp-nost
můj bože,ona
i naděje.když byla-

a sám je přiliš
mnoho na sebe
sám.míjený
střelnou modlitbou

tělo vytlukané tělem
z těsné schránky
duše.vypuštěné

tělem vytlukané tělo
vyříznout maso
vložit dlaň

přiložit hřebík
na zápěstí.a pak-
si na nic nezpomínám

třetího dne
už střízlivý
zametl jsem střepy

vyhodil shnilá rajčata
(...ona to opravdu byla krev?)

Ivo Harák

Sekyra. Vzpomínka na dědečka. Sobotní dopoledne

držel jí hlavu aby neklovala
aby neviděla trhal jí peří
z krku trčely krvavé pistence

které jí potom opaloval
 popel z novin popel z peří
 smísený k nepoznání
 a potom zvoní ostří o špalek

oči se potahují mázdrou kape krev
 na žemle od mléka míchal jsem
 a znova peří trhané pálené

které nevím proč se mi spojuje
 s účtem za kremaci
 nemohl prý se vejít do urny
 roztloukl kosti tupým koncem

rozlitá krev mléko housky
 křičím a uhýbám a ona
 jako by viděla běží slepice slepička moje
 bez hlavy

Hudbu především

Hudbu především Co ale
 s obrazem provazem se slovem?

...především hudbu
 nenaolejovaných vrat A ty
 viš:tví přicházejí

pokaždé jinak
pozdě

KOCOUR

Paris

Na kolejích odpočívají
tiché osudy nás všechn.
Spí a nedýchají, prostě tam jsou.
na postelích našich
otců otráme naše děti
do pelesti a dek.
Usínáme sami
s dechem na krku. Plni
prázdná utíkáme dolů.
Povídáme o čase a
jeho změnách. Dvacet
let je pryč a vše je
jiné než tenkrát, hezčí - tmavší.
Polechtej ji prosím za
mne a pohlad' po
vlasech. Odpust' mi
mou troufalost. Jsi
poslední ve vlaku na
Paříž. Odpust'
polednímu poutníkovi
za temnotu, kterou
nechce znát.
Už jsou tady, už
slyším jejich boty,
vrzání kabátů. Ber a
pamatuj: Na ulici

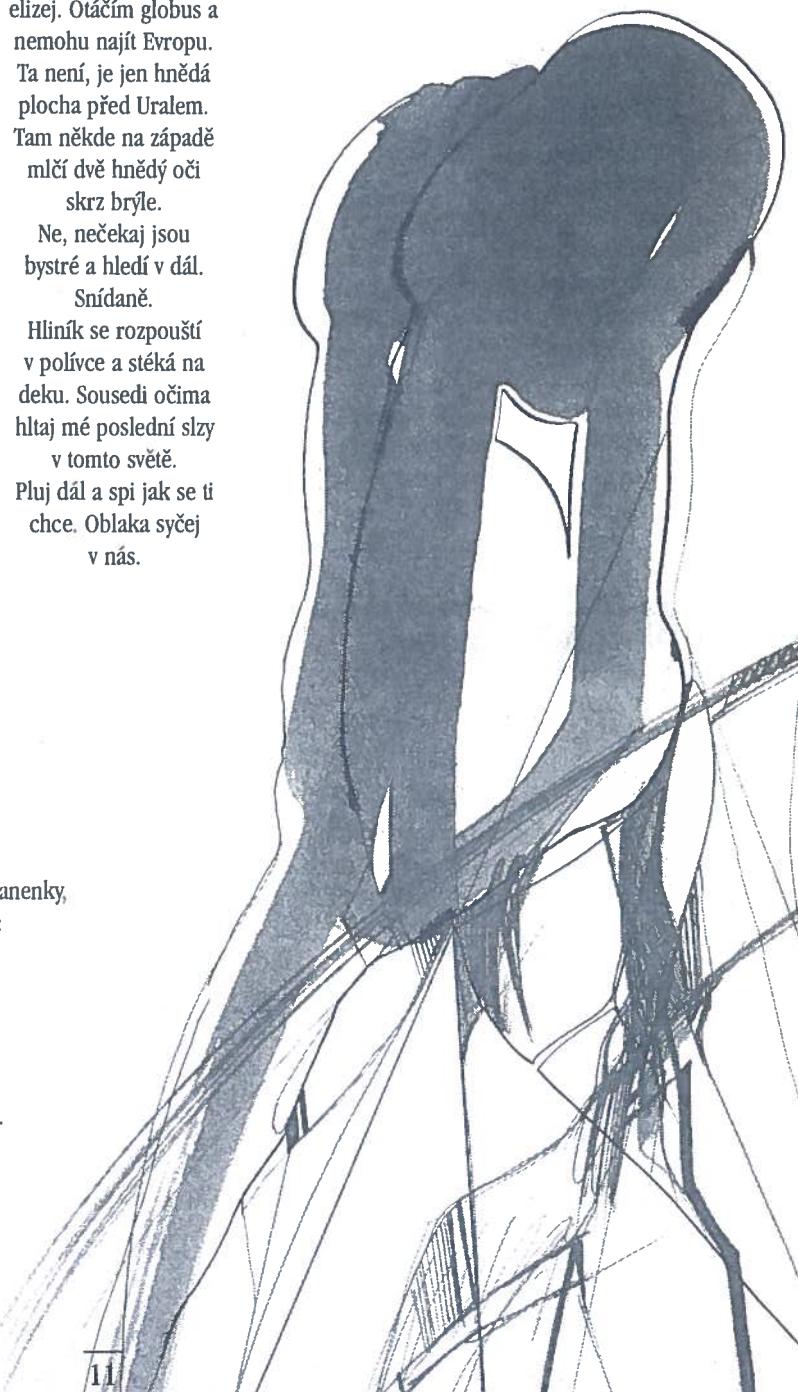
Belarůž 13 ji najdi a polib.
Díky, už budu muset
jít, nezlob se a buď na ni hodný.
Přes pelest pohodíme
trochu času a svobody.
Nestihl jsem pochod a
je to tu, nastala noc.
Já jsem jen tak - nahý
uprostřed Šámps
elizej. Otáčím globus a
nemohu najít Evropu.
Ta není, je jen hnědá
plocha před Uralem.
Tam někde na západě
mlčí dvě hnědý oči
skrz brýle.
Ne, nečekaj jsou
bystré a hledí v dál.
Snídaně.
Hliník se rozpouští
v polívce a stéká na
deku. Sousedí očima
hlítaj mé poslední slzy
v tomto světě.
Pluj dál a spi jak se ti
chce. Oblaka syčej
v nás.

Renata Putzlacherová

Nedosycení

To je tak jako by ti dali dva dárky.
V jednom je panenka, kterou znáš z paměti.
Na skle výkladní skříň obchodu,
kde jsi ji obdivovala, zůstaly několikaleté
otisky tvých prstů. Nějak jsi už vyrostla z té panenky,
vždy příliš drahé, věčně nedosažitelné. Jsi víc
na rozpacích než šťastná. Druhý dárek
tě vůbec nezajímá. Už kvůli té panence
jsi se měla skáct k zemi. Nebo alespoň
použít některý ze speciálních efektů.
Oněmět, prolít hektolity slz. Sedět
netečná a bojíš se, že za chvíli přinesou dort.
Jenom svíčky stály majlant. Potají
odnášíš druhý dárek na půdu. Po letech
zjištěš, že představoval splnění tvých tužeb.
Konečně budeš dítětem štěstěny.

(Přeložil Libor Martinek)

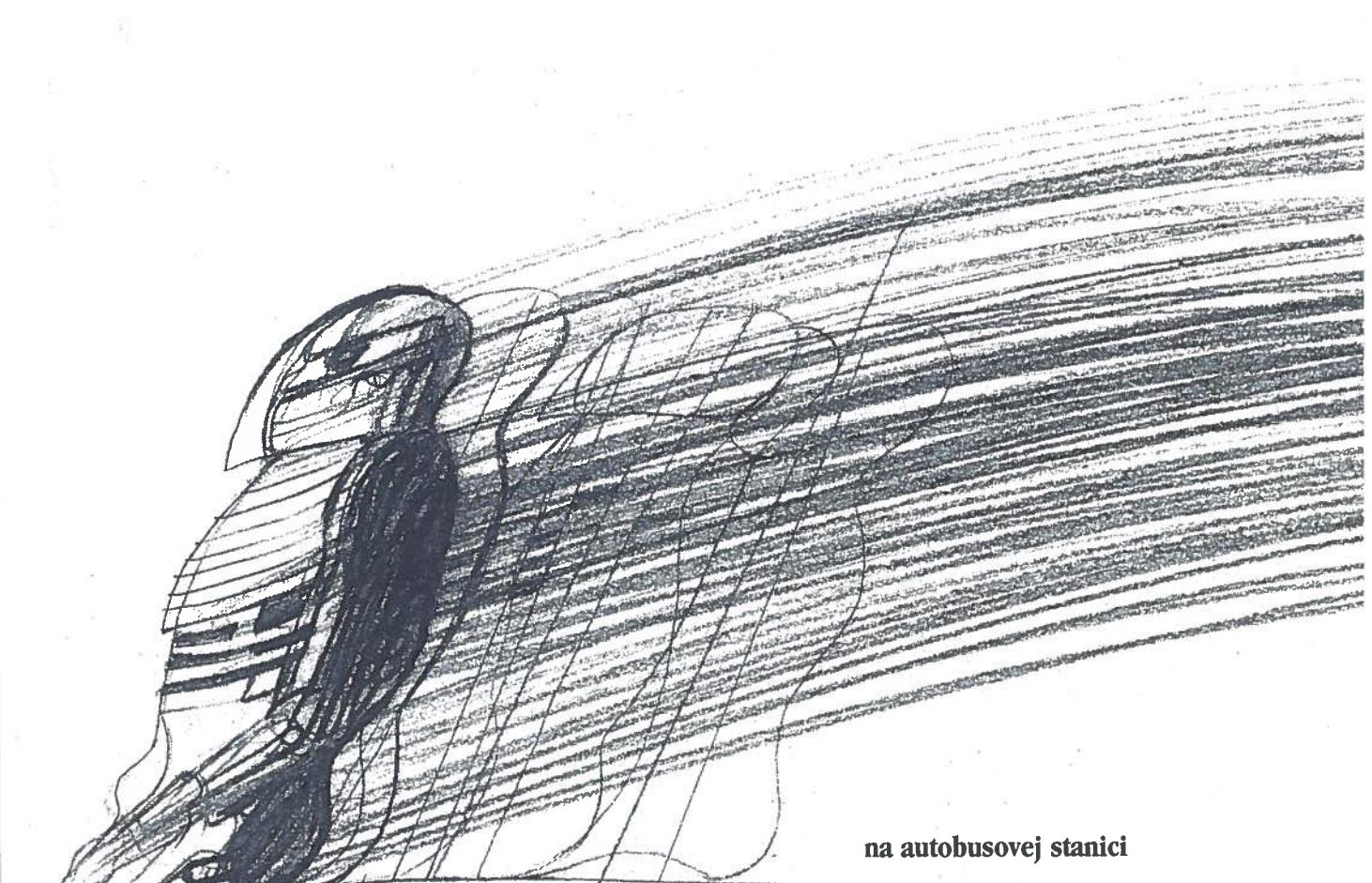
Ivan Mojík

Stretnutie surrealistov po rokoch

S tvárou ryby
Ktorá má klávesnicu vykovanú z pŕs
Rozbija lunatik svojimi azúrovými rukami
Sklené dvere
Ale iní lunatici
S hlavami prebudených púpav
S hlavami kameňov
S hlavami bystrookých kobylek lúčnych
Hádžu kocky smiechu do obľudnej objemnej kopule krypty
Aby magické krídla fantázie vzrástli
Aby mušle
Podobajúce sa poludniu
Rozprávali príbehy
Pripomínajúce lodné skrutky
Byť harfou podvedomia
Zvonom nevyhasínajúceho detstva
Byť jablkom poézie na drapľavom strome času
Deti búrky mlčia
Pri slabom svetle kriku vidno
Že láska je zaľatá do pŕa
V zámku obliehanom surrealizmom
Obliehanom budúcnosťou
Obliehanom výkrikmi
Modrá ruka blesku odlieva med svitania
Iba jeden z lunatikov
Štvorcový ako hriva čistokrvného koňa
Prúžkovaný ako lýtka horolezca
Tekutý ako šachovnica
Bezpečný ako časovaná nálož
Na oltári spánku
Plače
Aby ľalie extáz rozkvetaли
Aby mlyn snenia rozhýbal opäť svoje súkolia
Aby bolo počuť výskať a tancovať stromy
Mramorové a nehybné ako Dunaj

pád ženy s geometrickou líniou spomínania

nohy nohy lýtka prach podvečera asfalt času
tráva strom kláčí ísl bežel železo noha palec pád
pád ruka ruky zem krik ston koleno krv syčať vzlykať
prsteň auto brzdy ūuuuuuuuu motor ruka prst
ssssssssstromy ssssssssssssssssum lístia továreň
para ssssssssssssykot sssssssssssssssssssss pes
cesta cement cedula cesnak cengáč ceruza cesto íst
pozerať krv čižma zvonenie zvony

na autobusovej stanici

čarodej ktorý má namiesto hlavy britvu
černoch
jeho čelo v tvarе konvalinky
pozoruje klúč vzduchu
priprnutý na prsia náhodnej chodkyne

slamená ruka

černoch

búrka všetkých kolies

hlava jazera
tvár revolvera
prsia sekery

V OBLOKOCH ODCHÁDZAJÚCICH AUTOBUSOV

zelené brady starcov
ktoré
spolu
boxujú

Jiří Olšovský

Někdy

Někdy se nedá dýchat
v písce poušť a dní
růžový vítr jak závoj
spíná krajinu sponkou

Na úponku noci jsi visel
když báseň a poiémata
pršela ti nitrem

A v několika očích
zářivý jas
nekonečné nezničitelnosti

Víc uvadá les
a skřípe medúza úskokem
Naděje umírá skrytá jak beze smyslu

Odpadkový koš stéká strží
přeplněn a neví co s mechanismem
popel se vyprazdňuje
a trýzeň skládá mouralový mour

Ostře

Ostře se zvedá vichřice
již nic neutiší Útlý
je hlas vzdáleně volajícího
Odkudsi štěká mecovitý pes

Jsou i komedianti
nahrávající na pásek písek dne
Opravdově tryská tu pramen
ukrytý na horách

Na náměstí zkoušejí
štěstíčko taškáři
prohnily prostitut prodává
plechové děvě do vitrín

Krev nebes stéká po větvích
zed' zpívá rozpadem
kulisy pišťců s pískem
rozemykají celofán změn

k u l é r

O POEZII MILANA HRABALA

Ivo Harák

Ruku věru zručnou a v literární tvorbě dosti dlouho školenou prozrajuje tato knížka: není divu, **Kamenná křídla** jsou již šestou básnickou sbírkou varnsdorfského Milana Hrabala.

Zvládnutí básnického řemesla má však také svá úskali a nebezpečí: že totiž stále novým a novým přeskupováním starých rekvizit bude sice přibývat obecně srozumitelných, čtičích a libivých básní, že však s nimi nepřibude myšlenek. Že autor zůstane na jedné straně u popisu a výčtu skutečnosti namísto jejího přepodstatnění (sevřenějším, sémanticky více zahuštěným) básnickým obrazem, hledajícím v pojmenovávajícím též symbolickou a synekdochickou platnost pojmenovaného; zaúmeco na straně druhé bude sice psát poezii kultivovanou (prostou chyb a nepřesnosti), nicméně také nudnou - vždy touž, nenovou, bez odvahy k vykročení jiným směrem, byť i s nebezpečím překážek a slepých uliček.

Jak se tomu bránit? - inu, například cestou od (libivého sice) povrchu k hlubinnému tázání se, které už s materií ve věci proměnou souvisí jen velmi volně: „*Kdo nehořel/víc odevzdal nebytí.*“ Snahou o obrazy nové a nehledané, přesné a přece překvapivé: „*ostřím vzduchu rozříznutá ptačí hrđla*“. Výrazovou expresí (aži jdoucí proti „libivosti“): „*Lady zaprášené dívčí kotníky/zdá se prokuétají/křečovými žilami.*“ Příklonem k Holanovi („*A cokoli jejího bys spatřoval/váhání věž/jen hledá snazší cestu*“) a Halasovi (viz název sbírky); ač genitivní metafore - pravda - poněkud nadužito.

Jako nejslabší se mi v Hrabalově sbírce jeví ta čísla, která se zdají blízká poetice okruhu kolem časopisu Květen (+Kunderovým Monologům): např. básei Pojd' se mnou na Petřín. Máš dojem, že vše tu už jednou - a lépe - bylo řečeno, že se verš stává všeckem básnické veteše.

Osvěživé působí naopak pokus o změnu prozodie v „pásmu“ Den v rodném městě; jinde jsou nejsilnějšími místy taková, v nichž výše zmíněná symbolicko-synekdochická platnost vyrůstá ze smyslově vnimatelné konkrétnosti, v nichž ani slovo ani obraz nejsou nazbyt: „*v robu noc skrývá střepy sansonů/oslplých krásou nebo stářím/ohryzek polkl v jablku/a vrátil se zpět dostromu*“ (Place du Tertre); „*Ocel na návrší/dál zuby tasila/přes věky zapomnění/Všechny rzivé verze/skončily ve střevech kníb*“ (Kyjev); „- Slunce se řízlo/do krve procill kámen čas polkl nasucho“ (Tři noci v Helsinkách).

Básně dedikované básnickům, žel, troskotají na popisnosti a povrchnosti. Manýrou se zdají být nemotivované slovosledné inverze (bez nichž by básei ostatně zněla „přirozeněji“) a zejména velmi časté postpozice přivlastku (neodůvodněně rýmem ani rytmicky).

Čím je Hrabal kralík, tím také rytmicky přesnější, významově bohatší, silnější v básnických obrazech, a tedy také dokonalejší ve výsledném tvaru. Nezbývá místa na popis a výčet, emblém a ornament, didaktizující tendenci závěru některých básní. O to více je pak prostoru pro vlastní čtenářovu fantazii.

Z vrcholy sbírky tudíž pokládám ostře řezané miniatury jako Hlášení, Trialog nebo - Karlem Šiktancem v předmluvě chválenou - Vánoční pastorelu: „*Sladko odeznívá/Za pohádkou macecha/přivřela dveře/Mrzá vrazil dýku/do mordy hladové zvěře.*“

Milan Hrabal: **Kamenná křídla**, ABR, Praha 1996, 1. vydání, náklad neuveden, stran 98, cena 69,- Kč.

Z KULTURNÍ PROVINCIE

Ivo Harák

Čas od času mi pošta ze vzdáleného moravského rodiště přináší drobné svazečky semibibliofiských tisků. Uměnímilovný tišnovský děkan P. Josef Šindar nás tak už na sklonku „totality“ přesvědčoval, že kultura a církev umějí býtí zajedno:

V roce 1989 vydává poslední překladatelskou práci Bablerovu, výbor z Malého žaltáře chorvatského kněze a básníka R. Kuparea - jedinou zatím do češtiny přeloženou práci autora mj. také významné katolické poetiky.

Umí-li pro svůj farní časopis Cesta zajistit příspěvky člených spisovatelů „duchovního zaměření“ (jmenujme alespoň F. Neužila), dokáže zase P. Šindar ve svých „soukromých tiscích“ objevovat dosud nepoznané: františkánská pokora Veiglova Slněčného zpěvu tu stoří vedle „heimatlyrik“ A. Řídkého či debutu J. Hlaváčka (o němž obšírněji referováno v Akordu).

Z této galerie se poněkud vymyká přeče jen známější Líbor Kovář, jehož básnickou skladbu My vydává Josef Šindar v roce 1997.

Zdá se mi, že v ní její autor přenáší tradici barokních tázání razby bridlovské do času (post) moderní skepse. Skepse, která postihuje i jazyk s jeho emblémy a klišaty. Skepse a nedůvěry ve velikou, posvátnou téma. Ovšem též skepse, která touží býtí přehlušena nadějí: na jedné straně tedy čteš - „My věří? /Leda v mrtvé sýny./Anebo v obraz/zcela jiný./My doufat? /Leda v nic a nikdy“ -; na straně druhé však - „My zemřít? /Leda v rakve tichu./Jen na zkoušku./A prosti hřichů./My zetlít? /Leda v prázdném hrobu./Jen přechodně -/na krátkou dobu.“

Hovořím-li tedy o Tišnově jako o provincii, mám na mysli nerozlehlost a fyzickou vzdálenost tohoto města - se dvěma galeriemi a dvěma nakladatelskými domy - od centra.

P. Šindar a jeho jevově skromná práce je mi pak symbolem, že národní obrození ještě neskončilo.

Libor Kovář: My, Josef Šindar, Tišnov 1997 (vytištěl Jan Juránek v Rájci - Jestřebí), 1. vydání, náklad a cena neuvedeny, stran 16.

k u l é r

Několik slov k Psímu vínu

J. Kovanda

U třetího čísla časopisu je jistě předčasné hovořit o profilaci. Čtenář si sám udělá obraz, kde redakce tápe, kam by chtěla dosáhnout a nedosahuje. Ale čím déle se zabývám podobnými úvahami, stále více mne přesvědčuje, že Psí víno tím, že se soustředí na poezii, snad dělá dobré, že podaří-li se přibrat k básním další fundované recenze, které se budou zabývat hlavně poezii, že to bude jen ke prospěchu, i když „se riskuje“, že časopis může působit destilovaně, že autoré budou spíše publikovat „v almanáších...“

Presto si myslím, že by bylo omylem budovat Psí víno jako časopis polykulturní typu divadelní studie + rozbor filmu + interview s emigrantem + jazykový koutek.

Círž vůbec nechci říct, že bychom podobně ustrojenými časopisy měli pobrat. Naopak. Z časopisů takových kvalit, jako byly Sešity, Tuář, Host do domu, Divoké víno, předevšeň Listy, Host, Kmen - jmenujeme-li jenom některé - bychom měli resp. mohli zcela programně čerpát. Pochopitelně, že z útvarů věnovaných hlavně poezii. Viz:

ŽALUJI

(Poznámky k poesii Viktora Dyka)

Vítězslav Nezval

Dykovy básně jsou opticky nespojité:

„Na Montblanc stoupali jsme. A to šlo stěží,
však cnostné principy v probastech leží.
Na Montblanc stoupali jsme. Ted' je nám krásně.
Na chladném Montblancu píšeme básně.“

Přírody se tu užívá alegoricky a obrázky se střídají s úvahami. Tento způsob náznakového myšlení, spíše alegorický a impresivní, než symbolický a realistický příměl Dyka k útržkovitému stylu, při němž na místech veršových césur klade často básník tečku, takže se jeho čtyřverší skládá z několika zhuštěných vět, jež svou reliéfností zvyšují sugestivnost jeho básní.

Jde podivné, jak nepatrné dovezl těžtí Dyk, basující na intonační zkratce z metafore, která je přece již sama v sobě zkratkou par excellence. Zdá se nám, že Dyk do té míry je alegorikem, že alegorie mu zabránila ve vývinu imaginace.

Proto je Dykův verš při vší pohyblivosti a technické dokonalosti tak jednobarevný.

Nedostatek imaginace je patrný obzvlášť v jeho rozlehlejších básních. Básník tu zabíhá do ládních jednotlivostí, do povídavosti, do rozvleklého veršování. Opravdu, strofický útvar, nejcharakterističtější pro Dyka: čtyřverší se mu daří nejlépe, kdežto sloky o větším počtu veršů, které vyžadují plynulosť, ukazují, jak nedostatek imaginace se těžko čimkoliv vynahrazuje.

Drobnejší Dykovy básně se vyznačují pojmovým impresionismem. Právě pro jeho silnou alegoričnost se velmi zřídka objevuje v jeho poesii tvářnost přírody, lidí a světa. V první sloce „Giuseppe Moro“ čteme tento velkolepý obraz:

„Slyšeli jsme štěkat oceán“.

Jsme uchvaceni jeho hutnosti jako ranou reflektoru imaginace, avšak ihned jsme zklamáni. Básník, který přivedl k značné dokonalosti větnou, intonační zkratku nás překvapí svou neumělostí metaforickou, neboť zkázi sugesci svého zhuštěného obrazu, rozváděje ho zdlouhavě a nevhodně:

„Slyšeli jsme štěkat oceán
jako psa, jenž vidí zloděje,
kolem oken domu jak se plíží.
Strhnouti chce řetěz, jenž ho třízí.“

Tímto rozvedením krásné metafory nám neodvrátě zmizí oceán, jenž sloven „štěkal“ se zmínil velkolepě v naší obraznosti. Tušíme, že kdyby se spojovala Dykova citlivost pro precisní verš s bohatší a kultivovanější imaginací, že bychom se v jeho verších nesetkávali s tolíka náladovým rozumářstvím.

Obrácím se v duchu ke knize, jejíž kráse se vyrovnaná jen málo knih a oproti níž je ostatní Dykova poesie milhavou. Jsou to „Noci chiméry“.

Je tam krásná báseň potápějícího se Titaniku, jsou tam „Mileny básníků“, při nichž lze myslit na krásu Baudelaireových básní, je tam nezapomenutelná „Nezapomenutelný večer“, již cituji, iřebaže nemaje předlohy, uvádím se do nebezpečí nepřesné citace:

Nad námi stafáže vesnic ční,
kde bledí boší blavu k nebi spjali.
Melancholičt ponocní,
již ospale hodiny pískavali.

Zdlouhavé tóny harmonik!
Netopýr, jenž se světla bojí.
Do nocí vzlyk! Do kosmu vzlyk!
Kam koncentrovat touhu svoji.

Hodiny jdou, hodiny jdou,
lichotnou jakous mluví řečí,
hoch zvedá, bože, blavu svou -
I měsíc zdá se dneska bleďší.

Je tam úvodní, velmi sugestivní báseň chiméry, objímající básníka „jako osud, jako choroba“ a vždy znovu mu unikající. Není touto chimérou poesie? Chimérou, již nesmí žádný básník bezrestně zradit? Skepsí, ani vírou, proroctvím ani zmoudřením. Žádným ethosem a žádnými kampaněmi. Žaluji, protože nemohu uvěřit, že by byl navždy mrtev básník „Noci chiméry“.

Kmen, 1928 /kráčeno/

Sochař Jiří Vlach je autorem kreseb, které doprovázejí 3. číslo PSÍHO VÍNA. Naroden roku 1946 v Žarošicích, absolvoval na hradišťské umprumce keramický obor (prof. S. Mikuláštík), v letech 1965-72 studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (prof. J. Kavan).

Jiří Vlach se zabývá především medailérstvím a kresbou. Jeho práce jsou zastoupeny v Moravské galerii v Brně, v Olomouci, v Národní galerii v Praze, v Rize, v Britském muzeu v Londýně aj.

Je málo sochařů, kteří se tak intenzivně jako Jiří Vlach zabývají kresbou; sice minuciézní, ale razantní, vásnívou, objevující, v mnoha případech jakoby projektující naši budoucnost (resp. minoucnost?)...

3. PSÍ VÍNO vyšlo za finančního příspěvku Nadace PRO HELVETIA, Jiřího Jena Houště, Petra Kůstky a firmy Vladimír Hájek, rámy - pasparty, Zlín

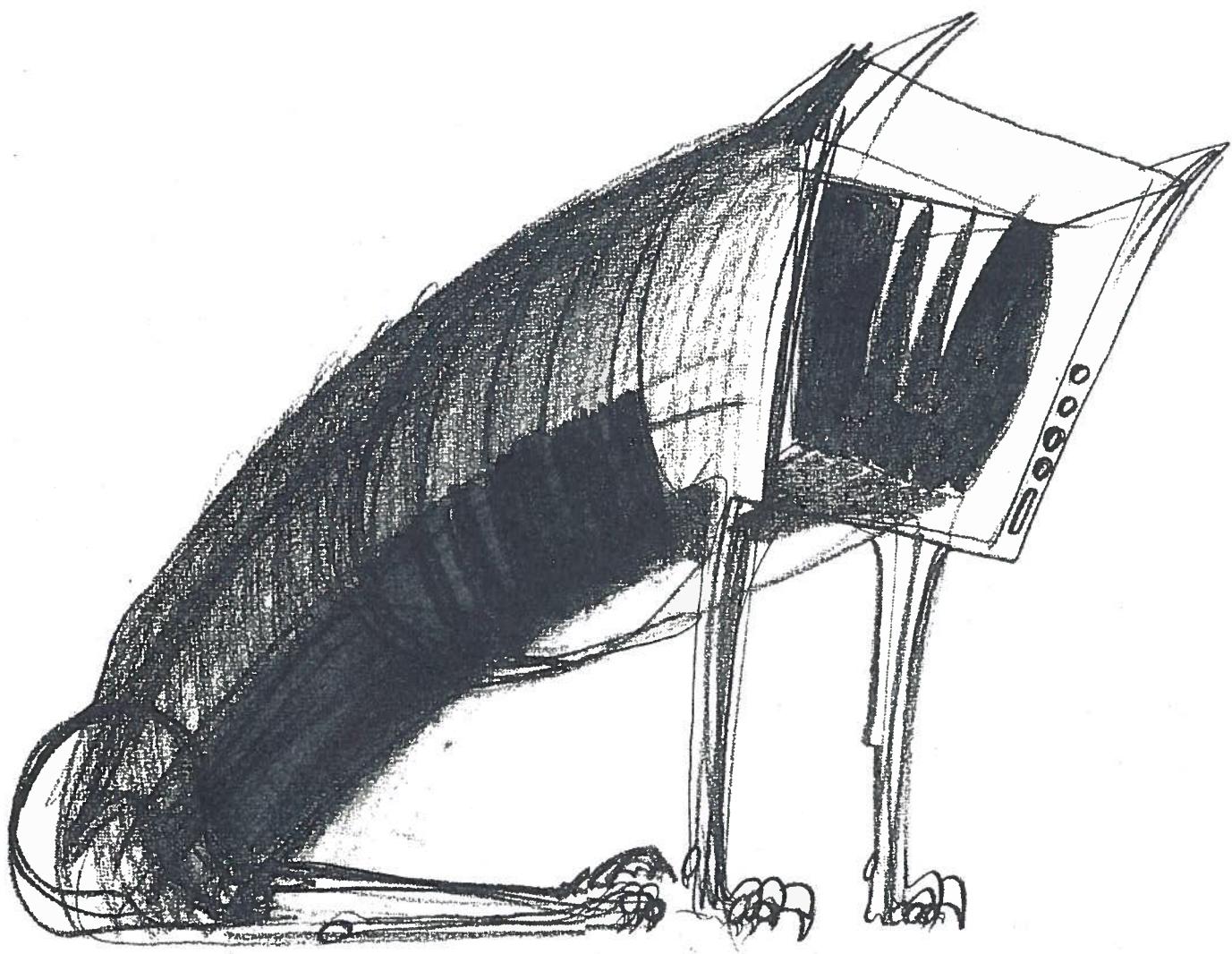
Uzávěrka příštího čísla 15. dubna 1998

Své příspěvky můžete posílat na kontaktní adresu:

Jaroslav Kovanda
Lesní čtvrt 3728
760 01 Zlín
tel.: 067/721 2338, 791 4883

PSÍ VÍNO, časopis pro současnou poezii,
redakce - Martin Josef Stöhr, Jaroslav Kovanda,
externí spolupracovník - Vratislav Färber, vydává - Jaroslav Kovanda, s. r. o.,
sazba a zlom - RENO Zlín. Graficky upravil Josef Ruszelák a Jaromír Komín.
Vyšlo 10. března 1998.

Cena 25,- Kč

© Illustrations Jiří Vlach